

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Київський національний університет будівництва і архітектури

ПОЛОЖЕННЯ
про заходи щодо запобігання академічного плагіату
в Київському національному університеті
будівництва і архітектури

ЗАТВЕРДЖЕНО
Вченою радою КНУБА

Протокол № 3 від 26 травня 2017 р.

Набуває чинності згідно з наказом ректора
№ 246 від « 16» червня 2017 р.

Київ 2017

ЗМІСТ

	Стор.
1 Загальні положення	3
2 Основні терміни	3
3 Критерії оцінки оригінальності творів	6
4 Заходи щодо запобігання академічному плагіату на початковому етапі навчання	7
5 Заходи щодо виявлення і попередження плагіату (компіляції) у творах на етапі їх розгляду	7
6 Порядок розгляду факту плагіату та застосування дисциплінарних стягнень	9
7 Порядок подання та розгляду апеляційних скарг	10
8 Технічне забезпечення перевірки на плагіат	12

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення про заходи щодо запобігання академічного плагіату (далі – Положення) розроблено у відповідності до Закону України «Про вищу освіту» № 1556-VII від 01.07.2014 року; Закону України «Про авторське право і суміжні права» № 3792-12 від 05.12.2012 року; Цивільного Кодексу України № 435-IV від 16.01.2003 року, інших нормативно-правових актів та Статуту Київського національного університету будівництва і архітектури (далі – Університет) з метою запобігання плагіату в наукових та навчальних працях науково-педагогічних працівників університету, докторантів, аспірантів, здобувачів наукового ступеня та студентів усіх форм навчання, а також уникнення фактів неправомірних запозичень із опублікованих джерел.

1.2. Положення спрямоване на формування академічної доброчесності та поваги до інтелектуальних надбань і покликане сприяти впровадженню практики належного цитування через визначення поняття та форм плагіату, методів запобігання його поширенню, процедури розгляду та фіксування фактів плагіату, а також формалізації можливих наслідків його вчинення у межах Університету.

2. ОСНОВНІ ТЕРМІНИ

2.1. У цьому Положенні терміни вживаються у такому значенні.

«**Автор**» – фізична особа, яка своєю творчою працею створила твір (відповідно до Закону України "Про авторське право і суміжні права").

«**Твір**» – об'єкт інтелектуальної власності створений в результаті наукової або навчально-методичної діяльності конкретної фізичної особи або групи осіб (співавторство) у вигляді інформації, що представлена на паперовому носії або офіційно оприлюднена в електронному вигляді.

До творів відносяться наступні результати наукової та навчально-методичної діяльності: монографії, підручники, навчальні посібники,

статті, тези, препринти, автореферати і рукописи дисертаційних робіт, магістерські та курсові роботи, курсові проекти, твори образотворчого мистецтва (скульптура, картина, малюнок, гравюра, літографія), твори архітектури (креслення, ескізи, моделі), містобудування і садово-паркового мистецтва, комп'ютерні програми, фотографії, ілюстрації, карти, плани, креслення, ескізи, пластичні твори, що стосуються географії, геології, топографії, техніки, архітектури та інших сфер діяльності, реферати тощо.

«Плагіат» - згідно ст. 50 Закону України "Про авторське право і суміжні права" від 11.07.2001 №2627 III визначається термін: оприлюднення (опублікування), повністю або частково, чужого твору під іменем особи, яка не є автором цього твору.

«Плагіат академічний» - згідно Закону України "Про вищу освіту" від 01.07.2014 № 1556-VII визначається термін: – навмисне відтворення в письмовій формі чужого тексту, опублікованого на паперовому або електронному носії, повністю або частково, під своїм іменем без посилання на автора».

Різновиди плагіату:

- видання виконаної роботи іншого автора за свою без внесення в неї жодних змін та належного оформлення цитування;
- копіювання значної частини чужої роботи в свою без внесення в запозичене жодних змін та належного оформлення цитування;
- представлення суміші власних та запозичених аргументів без належного цитування;
- внесення незначних правок у скопійований матеріал (переформулювання речень, зміна порядку слів в них тощо) та без належного оформлення цитування; } парафраза – переказ своїми словами чужих думок, ідей або тексту. Її сутність полягає в заміні слів (знаків), фразеологічних оборотів або пропозицій при використанні будь-якої авторської наукової праці, збереженої на

електронних або паперових носіях, у тому числі розміщеної в мережі Інтернет);

- компіляція – створення значного масиву тексту шляхом копіювання із різних джерел без внесення в нього правок, посилань на авторів та «маскуванням» шляхом написання перехідних речень між скопійованими частинами тексту.

2.2. Без згоди автора (чи іншої особи, яка має авторське право), але з обов'язковим зазначенням імені автора і джерела запозичення, допускається:

- використання цитат (коротких уривків) з опублікованих творів в обсязі, виправданому поставленою метою, в тому числі цитування статей з технічних збірок наукових праць, газет і журналів у формі оглядів преси, якщо воно зумовлено критичним, полемічним, науковим або інформаційним характером твору, до якого цитати включаються;
- використання технічних, літературних і художніх творів в обсязі, виправданому поставленою метою, як ілюстрацій у виданнях, роботах навчального характеру;
- відтворення у пресі, публічне виконання чи публічне сповіщення попередньо опублікованих у газетах або журналах статей з поточних технічних, економічних, політичних, релігійних та соціальних питань чи публічно сповіщених творів такого ж самого характеру у випадках, коли право на таке відтворення, публічне сповіщення або інше публічне повідомлення спеціально не заборонено автором;
- відтворення у каталогах творів, виставлених на доступних публіці виставках, аукціонах, ярмарках або у колекціях для висвітлення зазначених заходів, без використання цих каталогів у комерційних цілях;

3. КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ ОРИГІНАЛЬНОСТІ ТВОРІВ

3.1. У системі запобігання академічного плагіату, у якості критерію оригінальності творів, використовується показник рівня оригінальності тексту у відсотках, отриманий за допомогою програмно-технічних засобів перевірки на плагіат і зменшений на відсоток правомірних запозичень.

3.2. Виявлені у тексті твору запозичення вважаються правомірними, якщо вони є:

власними назвами;

індивідуальними найменуваннями окремих одиничних об'єктів, у т.ч. найменуваннями установ, назвами праць, які досліджувалися у творі, бібліографічними посиланнями на джерела та ін.;

усталеними словосполученнями, що характерні для певної сфери знань;

належним чином оформлені цитування;

самоцитуванням – фрагментами тексту, що належать автору твору, опубліковані або оприлюднені в електронній формі ним у інших творах.

3.3. Для творів (див. п. 2.1) наукових, науково-педагогічних, педагогічних, інших працівників і здобувачів вищої освіти університету за неприйнятний рівень плагіату слід вважати менш 20% плагіату (крім дисертацій та наукових статей) з об'єму твору. Допускається збільшення відсотків плагіату, якщо це передбачено умовами створення твору. Наприклад, виконання графічних, розрахункових, розрахунково-графічних творів, курсових робіт та проєктів, що передбачені навчальною програмою, можуть використовувати типові текстові та графічні матеріали відповідно до методики навчання зі спеціальностей та спеціалізацій.

4. ЗАХОДИ ЩОДО ЗАПОБІГАННЯ АКАДЕМІЧНОМУ ПЛАГІАТУ НА ПОЧАТКОВОМУ ЕТАПІ НАВЧАННЯ

4.1. З метою запобігання академічного плагіату на першому році навчання в магістратурі, аспірантурі або докторантурі запроваджуються лекції з основ наукового письма та дослідницької роботи, з вивчення вимог до написання письмових робіт та акценту на принципи самостійності роботи над письмовими завданнями різних видів, коректного використання інформації з інших джерел та уникнення плагіату, а також правил опису джерел та оформлення цитувань.

4.2. Шляхом ознайомлення осіб, що виконують відповідні освітні або наукові роботи із цим положенням через Web-сайт університету та на сторінках наукових фахових видань (збірник наукових праць та журнали), співзасновником яких є університет.

4.3. На початковому етапі навчання для присудження освітнього рівня “бакалавр”, “магістр”, освітньо-наукового рівня “доктор філософії” та наукового рівня «доктор наук» заходи здійснюються відповідно кафедрами, науковими міжкафедральними семінарами та експертними комісіями університету.

5. ЗАХОДИ ЩОДО ВИЯВЛЕННЯ І ПОПЕРЕДЖЕННЯ ПЛАГІАТУ (КОМПЛІАЦІЇ) У ТВОРАХ НА ЕТАПІ ЇХ РОЗГЛЯДУ

5.1. Матеріали бакалаврських, магістерських та дисертаційних робіт повинні обговорюватися на засіданнях кафедр та міжкафедральних семінарах для запобігання дублюванню їх назв та визначення їх відповідності напрямку наукових досліджень кафедри паспортам спеціальностей.

5.2. Матеріали магістерської та дисертаційної роботи, що плануються (анотації, публікації) слід перевіряти тестуванням з

використанням спеціальних комп'ютерних програм для виявлення плагіату, з використанням спеціально створених електронних архівів, роздрукуванням результатів комп'ютерного тестування з зазначенням дати проведення заходу.

5.3. У протоколах засідання кафедри слід відзначати про відсутність чи наявність ознак плагіату, робити відмітки на творах здобувачів про відсутність академічного плагіату з посиланням на номер та дату протоколу.

5.4. При плануванні магістерської або дисертаційної роботи для запобігання дублюванню тематики роботи, виявлення чітких ознак наявності наукової новизни та практичного значення роботи слід проводити обговорення матеріалів на засіданні експертної комісії факультету або університету.

5.5. Експертна комісія створюється наказом ректора на один навчальний рік.

5.6. Попередній розгляд дисертацій здійснюється спеціалізованими вченими радами при університеті, які приймають дисертації за наявності документів, зазначених у переліку «Положення про спеціалізовану вчену раду» наказ МОН України від 14.09.2011 №1059.

5.7. На засіданні спеціалізованої вченої ради створюється комісія (не менше трьох осіб фахівців за профілем дисертації) з членів ради, що готує висновок про науковий рівень дисертації, відповідність її профілю ради, про кількість і обсяг публікацій та про повноту опублікованих матеріалів дисертації, наявність або відсутність ознак академічного плагіату, а також пропозиції щодо призначення офіційних опонентів.

6. ПОРЯДОК РОЗГЛЯДУ ФАКТУ ПЛАГІАТУ ТА ЗАСТОСУВАННЯ ДИСЦИПЛІНАРНИХ СТЫГНЕНЬ

6.1. Науковий керівник (консультант), який виявив академічний плагіат (компіляцію) у творах бакалаврів, магістрів, аспірантів, докторантів попереджає про це автора, а у разі його не згоди – інформує службовою запискою завідувача своєї кафедри.

6.2. Особа, яка виявила академічний плагіат (компіляцію) у творах, що є науковими роботами (монографія, стаття, тези, препринт, дисертація) повідомляє про це службовою запискою проректорів з наукової або з навчально-методичної роботи, в залежності від виду твору.

6.3. Факт академічного плагіату (компіляції) у творах бакалаврів, магістрів, аспірантів, докторантів може бути констатований експертною комісією факультету або університету.

6.4. Виявлення та фіксація двох і більше фактів плагіату (компіляцій) у творах докторантів, аспірантів може бути підставою для виключення з докторантури (аспірантури).

6.5. Виявлення фактів академічного плагіату (компіляцій) серед осіб викладацького складу може бути враховано при подовженні дії контракту.

6.6. Виявлення фактів академічного плагіату (компіляцій) під час проведення кафедрального або міжкафедрального засідання (семінару), експертною комісією факультету або університету – відхиляє планування цієї наукової роботи (дисертації).

6.7. Виявлення академічного плагіату у дисертації (науковій доповіді) за результатами її попереднього розгляду на міжкафедральному семінарі (засіданні профільних кафедр) та у спеціалізованій вченій раді є підставою для відхилення її офіційного захисту у спеціалізованій вченій раді.

6.8. Виявлення академічного плагіату у дисертації (науковій доповіді) під час її офіційного захисту у спеціалізованій ученій раді є

підставою для припинення процедури офіційного захисту у спеціалізованій вченій раді. 4.8. Згідно п. 6 Закону України “Про вищу освіту” від 01.07.2014 № 1556-VII. «Виявлення академічного плагіату у захищеній дисертації (науковій доповіді) є підставою для скасування рішення спеціалізованої вченої ради про присудження наукового ступеня та видачу відповідного диплома.

Якщо дисертація (наукова доповідь), в якій виявлено академічний плагіат, була захищена у постійно діючій спеціалізованій вченій раді, науковий керівник (консультант), офіційні опоненти, які надали позитивні висновки про наукову роботу, та голова відповідної спеціалізованої вченої ради позбавляються права брати участь у роботі спеціалізованих вчених рад строком на два роки, а вищий навчальний заклад (наукова установа) позбавляється акредитації відповідної постійно діючої спеціалізованої вченої ради та права створювати разові спеціалізовані вчені ради строком на один рік.

Скасування рішення спеціалізованої вченої ради про присудження наукового ступеня у разі виявлення академічного плагіату здійснюється Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти за поданням Комітету з питань етики у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України, та може бути оскаржене відповідно до законодавства.

7. ПОРЯДОК ПОДАННЯ ТА РОЗГЛЯДУ АПЕЛЯЦІЙНИХ СКАРГ

7.1. У випадку незгоди щодо виявленого факту плагіату у творі, автор має право у триденний термін з моменту письмового повідомлення подати письмову апеляційну заяву на ім'я проректора з наукової або навчально-методичної роботи.

7.2. Для розгляду апеляційних заяв студентів за розпорядженням проректора створюється апеляційна комісія із числа викладачів факультету

у складі: голова комісії, члени комісії, секретар. Загальний склад – не більше 5 осіб. Персональний склад членів апеляційної комісії факультету формується з найдосвідченіших та авторитетних викладачів кафедр факультету.

7.3. Голова апеляційної комісії проводить засідання у тижневий термін з моменту створення апеляційної комісії. Про дату та час проведення засідання заявник попереджається щонайменше за два дні. Якщо заявник не з'являється на засідання апеляційної комісії, питання розглядається за його відсутності.

7.4. У випадку необхідності отримання додаткової уточнюючої інформації засідання апеляційної комісії може проводитись у кілька етапів з розривом не більше десяти робочих днів.

7.5. Сумніви, що виникають у членів апеляційної комісії, трактуються на користь особи, твір якої розглядається апеляційною комісією.

7.6. За результатами засідання апеляційна комісія формує висновки, які підписує голова апеляційної комісії, її члени та заявник, який зазначає свою згоду або незгоду з висновками комісії. Висновки комісії затверджуються проектором університету.

7.8. У випадку відсутності апеляційної заяви, апеляційна комісія може бути створена і проводити розгляд питань в межах своєї компетенції на підставі ініціативи ректора, проректора, декана, завідувача кафедри, ради студентського самоврядування.

7.9. Навчально-методичний відділ університету створює реєстр справ щодо виявлених випадків академічного плагіату та зберігає висновки експертних та апеляційних комісій на протязі 5 років.

8. ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПЕРЕВІРКИ НА ПЛАГІАТ

8.1. На сайті університету розміщуються посилання на сервіси для технічного забезпечення перевірки на наявність плагіату у навчальному процесі чи наукових виданнях.